

НАВЧАННЯ АКАДЕМІЧНО ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИМ ДИСЦИПЛІНАМ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Артем Ткачов

*Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
(Харків)*

Одним зі стратегічних напрямків розвитку сучасної шкільної освіти є створення сприятливо-стимулюючих умов для навчання й розвитку обдарованих учнів. Як відомо, сьогодні відбувається активна модернізація природничо-математичної освіти на засадах компетентнісного підходу, що значно підвищує її можливості в активізації процесу формування ключових і предметних компетентностей обдарованих учнів, їхнього особистісного становлення. Тому виникає актуальна потреба в пошуку шляхів підвищення ефективності процесу навчання природничо-математичних дисциплін для цього контингенту школярів.

Як з'ясовано під час проведення дослідження, у науковій літературі розкрито певні питання, пов'язані з окресленою проблемою, зокрема такі: концептуальні засади реалізації компетентнісного підходу в освітньому процесі середньої та вищої школи (Н. Бібік, О. Овчарук та ін.); особливості організації процесу навчання здібних і обдарованих суб'єктів освітнього процесу (О. Антонова, І. Гавриш, С. Сисоєва та ін.); роль природничо-математичних дисциплін у формуванні наукового світогляду та розвитку критичного мислення особистості (Л. Білоусова, М. Лазарєв, Ю. Триус та ін.). Однак у дослідженні з'ясовано, що порушена проблема на гідному рівні дотепер не розв'язана, що зумовлює доцільність її подальшого вивчення.

Метою доповіді є проаналізувати проблему навчання здібних та обдарованих учнів природничо-математичним дисциплінам на засадах компетентнісного підходу.

Для досягнення поставленої мети використовувались теоретичні (аналіз наукової літератури, нормативних документів у галузі шкільної освіти для з'ясування стану розробки порушеної проблеми) та емпіричні (педагогічне спостереження, вивчення передового досвіду, педагогічний експеримент) *методи дослідження*.

Уточнимо, що в довідковій літературі природнича освіта визначається як «цілеспрямований процес, результатом якого є засвоєння людиною сукупності знань у галузі природничих наук» [2, с. 715]. Зокрема, у школі учні вивчають основи таких природничих наук: фізики, хімії, біології, географії, астрономії, екології. Як наголошується в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти, основною метою освітньої галузі «Природознавство» є формування у школярів природничонаукової компетентності як базової та відповідних предметних компетентностей як обов'язкової складової загальної культури особистості і розвитку її творчого потенціалу. У свою чергу, згідно з Державним стандартом, основною метою вивчення освітньої галузі «Математика» є формування в учнів математичної компетентності на рівні, достатньому для забезпечення життєдіяльності в сучасному світі, успішного оволодіння знаннями з інших освітніх галузей у процесі шкільного навчання, забезпечення інтелектуального розвитку учнів, розвитку їх уваги, пам'яті, логіки, культури мислення та інтуїції [1].

Як встановлено, на відміну від пересічних учнів, академічно обдаровані школярі мають низку особливостей, що зумовлені їхніми високими інтелектуальними здібностями, добре розвиненою пам'яттю, концентрованою увагою, соціальною автономністю і здатністю до творчості. Однак дитина інтенсивно розвивається, тому саме від педагога значною мірою залежить ефективність цього процесу.

На основі вивчення різних точок зору науковців та досвіду роботи шкіл з академічно обдарованими учнями зроблено висновок про те, що ефективність процесу навчання їх природничо-математичним дисциплінам

на засадах компетентнісного підходу забезпечується дотриманням таких педагогічних умов: 1) розробка й реалізація на практиці індивідуальної освітньої траєкторії вивчення природничо-математичних дисциплін для кожного обдарованого учня з урахуванням його індивідуальних здібностей, можливостей та потреб; 2) забезпечення дієвого педагогічного супроводу цим школярам у навчальній діяльності, що сприяє підвищенню рівня їхнього інтересу до природничо-математичної освіти й самостійності в оволодінні природничо-математичною компетентністю як базовою та відповідними предметними компетентностями; 3) віддання вчителями переваги у роботі з обдарованими учнями продуктивним та творчим завданням. У подальшому планується експериментально перевірити ефективність цих умов.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-п>.
2. Енциклопедія освіти / Голов. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ткачов Артем Сергійович - кандидат педагогічних наук, докторант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Коло наукових інтересів: навчання здібних і обдарованих школярів, реалізація компетентнісного підходу в освітньому процесі, інноваційні освітні технології.